

Vymedziť sa voči ľahkosti bytia

V bratislavskej galérii Krokus sa zišli kresby autorov z dedinky Ilija a z centra Viedne

Cesty Svätopluka Mikytu a Rakúšana Moussa Koneho sa najprv nevedomky stretli v New Yorku, potom v denníkových kresbách a teraz aj na spoločnej výstave v Bratislave.

Oboch zaujímajú staré knihy a to, ako si vytvárame poznanie o svete. Používajú staré médium kresby, ale uvažujú o ňom novým spôsobom - a pritom, každý trochu inak. Svätopluk Mikyta a Moussa Kone sa nepoznali, no galeristka Gabriela Kísová ich výstavou Follow the Line zoznámila.

„Najprv sme išli do Koneho ateliéru v meštianskom dome v centre Viedne, prezerali sme si diela a rozprávali sa,“ hovorí Mikyta. Potom prišla návšteva k nemu do 150-ročného banského domu v malej dedinke Ilija pri Banskej Štiavnici, kde žije a pracuje.

Bola to vraj príjemná skúsenosť odlišných „kultúrnych kódov“. Výsledok je viac než príjemným zistením toho, ako sa dá vnútorný svet človeka vtisnúť do niekoľkých čiar na papieri.

Ísť až na doraz

Denníkových kresieb má Svätopluk Mikyta na stovky. Na rozdiel od Moussa Koneho, ktorý je výsostným kresliarom, on ku kresleniu pridáva aj všeličo iné. „Kresba je skvelým priamočiarym prepojením hlavy, ruky a papiera,“ vraví Mikyta. „Niekedy mi však nestačí a snažím sa dielo rozvíjať a dopovedať inak.“

Snaha po komplexnom vyjadrení potom vyzerá napríklad tak ako najnovšie a dosiaľ jeho najväčšie dielo, ktoré je práve v Krokuse.

Volá sa Záves a zatiaľ sa skladá zo štyroch častí, no ešte ich niekoľko pribudne. „Začalo sa to tým, že som na bl-

Svätopluk Mikyta – Záves (hore) a kresba Moussa Koneho Out of the Closet. FOTO – BORIS NÉMETH

šom trhu objavil staré papieri a priniesol ich domov. Sú zrejme z čias vojny, ponášajú sa na papieri používané na matrike či v úradných knihách,“ vysvetľuje Mikyta.

Ešte ich má stopäťdesiat. Dielo bude hotové až vtedy, keď ich všetky minie. „Nie je v tom perfekcionizmus, skrátka ma baví ísť až na doraz - v tomto prípade to znamená rozvíjať istú vizualitu,

minúť všetok papier, uzavrieť to a pohnúť sa ďalej.“

Nástenková estetika

Na starom papieri vytvoril modrý ornament - tiež z nájdených vyhodnotených tlačiarenských štočkov.

Naň umiestnil ďalšie fragmenty - kresby, premalby obrázkov, fotografie, tlače linorytov. Že to trochu pripomína nástenky z predrevo-

lučných čias, nie je náhoda. „Súvisí to s prežitými udalosťami a vizuálmi, ku ktorým sa vraciam. Snažím sa ich tým pochopiť, komentovať a nanovo ich vziať do hry,“ hovorí Mikyta.

Jeho „nástenky“ však nie sú postavené na nejakých objektívne dôležitých úradných oznamoch, ale na osobných skúsenostiach a zážitkoch. „Je to ako jeho otvorený atlas

„Mnohé veci by som mohol robiť na počítači a bolo by to rýchlejšie a jednoduchšie, ale ja za tým nevidím kvalitu, o ktorú mi ide.“ Svätopluk Mikyta

osobnej archeológie, pracovná plocha poznania o svete, v ktorom vytvára vlastnú hierarchiu dôležitých vecí,“ vraví výstižne Kísová.

Úplne iná emócia

Medzi týmito dôležitými vecami sú aj čas a kvalita, o ktorých Mikyta hovorí, keď príde na otázku, či ho na tvorbe baví aj fyzická práca.

„Mnohé veci by som mohol robiť na počítači a bolo by to rýchlejšie aj jednoduchšie, ale ja za tým nevidím kvalitu, o ktorú mi ide. Rád sa vecami zapodievam a to, že to robím ručne, nie je ani tak o záľube v manuálnej zručnosti, ako o pocite vymedzovania sa voči tejto instantnej dobe, voči rýchlosti a ľahkosti bytia.“

Je to pre neho dôležité, lebo verí, že osobnou prítomnosťou sa do diela dostane niečo, čo by tam za neho xerox nikdy nedal. „Je to ako keď si porovnáte starú hlbokotlač v knihe z polovice minulého storočia a knihu tlačenú offsetom - ide z nich úplne iná emócia,“ dodáva.

Možno sa čoskoro dočkáme aj knihy s jeho dielami, na ktorej pracuje s grafickým dizajnérom Palom Bálikom. Na chvíľu jej prípravu spomalili výstavy (nedávno v Budapešti a o mesiac vo Varšave), no v lete by už mal prísť čas aj na ňu. Šípim, že to bude nesmierne dobrodružné čítanie.

Jana Németh © SME